

نداء خلق

اعلامیه حقوق بشر (۳)

قبلا در دو شماره گذشته قسمتی از اعلامیه حقوق بشر را نشر نموده بودیم - تا جائیکه اسناد رسمی نشان میدهد از تمام کشورهای عضو - مجمع عمومی ادعوت نموده بود که متن اعلامیه را منتشر کرده و موجبات پخش و انتشار و تفسیر آن را مخصوصا در مدارس و موسسات تربیتی فراهم سازند - تا جائیکه ما اطلاع داریم حکومت افغانستان با آنکه اعلامیه حقوق بشر را امضا نموده اما از نشر آن مخصوصا از تفسیر و نشر آن در مکاتب خود داری کرده - اینک بشرح بقیه مواد میپردازیم :

ماده ۱۴ - الف هر کس حق دارد در برابر تمقیب شکنجه و ازار پناهاگاهی جستجو کند و در کشورهای دیگر پناه اختیار کند - ب - در موردی که تمقیب و قصاص مبتنی بر عصب و غیر سیاسی یا رفتارهای مخالف با اصول و مقاصد ملل متحد باشد - نمیتوان ازین حق استفاده نمود -

ماده ۱۵ - الف هر کس حق دارد که دارای تابعیت باشد - ب - احدی را نمیتوان خود سرانه از تابعیت خود یا از حق تفسیر تابعیت محروم کرد -

ماده ۱۶ - الف هر زن و مرد یا لای حق دارند بدون هیچگونه محدودیت از نظر نژاد - ملیت - تابعیت یا مذهب با همدیگر زنا شویی کنند و تشکیل خانواده دهند - در تمام مدت زنا شویی و هنگام انحلال آن -

زن و شوهر در کلیه امور مربوط با ازدواج - دارای حقوق مساوی میباشند - ب - ازدواج نباید با رضایت کامل و زادانه

زن و مرد واقع شود - ج - خانواده رکن طبیعی و اساسی اجتماع است و حق دارد از حمایت جامعه و دولت بهره مند شود -

ماده ۱۷ - الف هر شخص منفردا یا بطور اجتماع حق مالکیت دارد - ب - احدی را نمیتوان خود سرانه از حق مالکیت محروم نمود - (بقیه در آتی)

در شورای ملی

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

جلسه روز یکشنبه ۱۹ جوزا

جلسه ساعت ۱۱ در تحت ریاست شاعلی داری شروع و آقای رئیس از چوکی ریاست قبل از شروع آئینده فرمودند امروز چند فقره از زمره استفتاء و سوالها نیکه از کمیسیون قانون شده است در اجنده (لسته موضوعات مجلس) امروزه شامل است - این فقرات را میتوان بدو قسمت تقسیم کرد - اول آن هائیکه کمیسیون و متخصص قانون در جواب آن متفق الی اند - دوم فقراتیکه کمیسیون و متخصص قانون با هم اختلاف دارند - بعضی ازین فقرات از یک و نیم الی دو سال در شورا مصل است - عقیده من این است که وکلا باید در خصوص فقراتیکه کمیسیون (انجمن تحقیق) و متخصص قانون با هم موافقت بدون قرائت رای داده و برای مواد مختلف نیکه کمیسیون فوق الماده تشکیل شود -

محمود دیوکیل کابل - تا جائیکه بنده معلومات داریم در همه دنیا یک لایحه یکبار در مجلس قرائت شده و لی ریاست شورا قبلا شرح اجنده و توضیح مطالب آن را بر کلا داده و در قرائت اول وکلا یاد داشت های خود را ترتیب و به کمیسیون سپرده و کمیسیون از تمام یاد داشت های وکلا استفاده کرده و سپس لایحه مذکوره را برای بار دوم به مجلس میا ورنند - لایحه مذکور بار دیگر در مجلس قرائت شده ولی طوری که در شورا ما موصول است هر وکیل در مورد آن مشا جره نکرده و صرفا اگر کدام یاد داشت مهمی را کمیسیون مد نظر نگرفته باشد وکیل مو صوف توضیح طلب میکند - محمد کبیر خان وکیل غور بند - من هم نظریات آقای محمودی را تأیید میکنم -

دهقان وکیل بدخشان - من هم نظریه آقای محمودی را تأیید ولی عرض میکنم که برای فقرات تا تمام پس از قرائت یک کمیسیون فوق الماده تشکیل شود -

رئیس - به بخشید فقرات تا تمام وجود ندارد صرف در یک عده فقرات نظریه کمیسیون و متخصص حقوق از هم فرق دارد - عبدالقادر خان بلخ وکیل فراه - بمقیده من بدون قرائت تصویب امکان نداشته و مقول نیست - در صورت قرائت میتواند تصحیح کند که مذاکره نشود - بمقیده من باید اشخاص

حق مقول دیگری همین فقرات مذکوره را مطالعه و سپس نظریات خود را بمجلس بیاورد -

محمد نبی خان وکیل پکتی قلمه - همه فقرات باید خوانده شود نه فقرات تا تمام مثل قول آقای دهقان -

رئیس — يك نكته اقای بلیغ خیلی تمجب اور است زیرا این ها قیاس میکنند که حتی در وقت تصویب هم فقرات مذکوره خوانده نمیشود ولی در حین تصویب مثلا خوانده میشود که در فلان فقرات کمیسیون و متخصص قانون موافق و در فلان فقرات مخالف بوده و پس از قرائت تصویب طبعا و کلا امضا میکنند .

نظر محمد خان نوا وکیل میمنه — فرق کار کمیسیون و مجلس عمومی این است که کمیسیون میتواند در تمام فروع تدقیقات لازم نموده ولی این کار در مجلس عمومی امکان ندارد — اما چون کسی از طرف کمیسیون توضیحات نمیدهد فلذا مشکلات پیدا میشود — بنده هم مانند اقای بلیغ ضمانت عدم مذاکره را کرده نمیتوانم — اگر تصین شود که يك دفعه از طرف کمیسیون در اطراف فقرات توضیح دهند سهولتر میشود .

محمد عثمان خان وکیل رودات — بمقیده من باید يك کمیسیون فوق العاده تصین کرده شود که هر دو نوع فقرات موافق و اختلافی را دیده و باز نظریه شان بر توضیحات خوانده شود و تصویب شود — ما باید با شخاص اعتماد نمائیم تا کار به پیشرفت کند — تدقیق قوانین خوب کار کرده و عده از کارهای آن بموافقت مجلس هم رسیده است محمد انور خان وکیل بگرامی — بنده نظریه اقای محمودی را تأیید میکنم ولی بحضور مجلس عرض میکنم که درین دو سه روز واقعه رخ داده که مأمور مالیه و مربوطین شان پول تخصیص غله خریداری را میخواستند مردم توزیع کنند ولی در بین آنها خلق مجادله رخ داد — موکلین بنده دیروز نزد من آمده بودند و بمن گفتند که مأمور مالیه چند نفری را لیت کرده — چون از بنده استفسار کردند بنده در مورد غله خریداری تشریه روزنامه رسمی انیس را با آنها نشان دادم که سال گذشته در حین توضیح جریان شورانوشته است که نظریه تصدیق صدر اعظم صاحب در سال ۳۰ باید غله خریداری از دوش خلق برداشته شود تا جائیکه اطلاع دارم اهالی کمری و پتخاک نیز با ساس همین اعلامیه رسمی انیس از گرفتن پول تخصیص غله خریداری انگاز کرده اند .

صلاح الدین خان سلجوقی وکیل هرات — مسایلی که بشورایمیلی میاید همه ما در باره آن معلومات نداریم ولی چند نفر در يك شق و چند نفر در شق دیگر معلومات دارند مثلا غلام حضرت خان در مسایل حرمی و اقای غبار در قانون و مثلا قاضی صاحب یا مولینا صاحب در مسایل دینی خویش واقف اند پس باید بفکر شان اعتماد نمائیم — آیه فاستلرا اهل الذکر ان کتتم لا تملون همین است — بمقیده من باید يك کمیسیون برای تدقیق فقرات تصین شود .

سخی امین خان وکیل دوشی — موادیکه در مجلس میاید باید در اطراف شان مذاکره شود — اینکه رئیس صاحب میفرماید که کارهای ضروری دیگری داریم و باید این فقرات نا خوانده تصویب شود بمقیده آن کارها باید بمجلس آورده شود مسئله غله خریداری از همه ضرورتی است ولی ما نمیتوانیم فقرات را نا خوانده امضا نمائیم .

رئیس — من گفتم اگر مجلس را ضی باشد و این مسئله را قبول کند وقت کماهی میکند اما برای عدم قرائت کدام علل مخفی و سیاسی دروین نیست و مطالب هم آن قدرها مهم نیست مثلا محاضر يك ما مور در چه وقت داده شود یا نشود این ها مسایل جدی بوده ولی در توده اداره مربوطه مهم اند و اکثران ها دو سال در شورا مانده اند — ما بهیوده در مسئله غله خریداری پیچیدم گفتم که آن کار هنوز تمام نشده و را پیور کمیسیون رسما بریاست سپرده نشده — تجویز اقای دکور محمودی خوب است — اینکه اقای بلیغ ضمانت اظهار فکر را نمیکند بمقیده من درست نیست زیرا وقتیکه تصمصم گرفته شد باید بان ثابت قدم بود مثلا قرار میدهم که در قرائت اول حرف نژده و پس از قرائت دوم نظریه میدهم .

دهقان — بمقیده من چیزهای لازم گفته شده — فرموده اقای سلجوقی که میفرمایند که ما به کمیسیونها اعتماد داریم بمقیده من با مشاهدات ما درست نمیاید سال گذشته در کمیسیون قانون لایحه وظایف داخلی شورا ترتیب و تخصصین قانون هم نظریه داده و تکمیل شده بود ولی چند ماده او در ظرف چند هفته خوانده شده و در اطراف يك ماده جد روز مذاکره بعمل آمد فرموده رئیس صاحب درست که ما عزت النفس نداریم ولی چون افراد بشرا ز خطا خالی نیست پس بعضی قوانین عمومی که بهمه ملت تماس دارند قابل غور و بحث است چه اعضای کمیسیون از يك دو و لایت معلومات داشته و از تمام مملکت معلومات ندارند — در مسئله غله خریداری و مسئله دادن تخصیصیه — مردم از طرف وزارت مالیه باید با رئیس دولت بحث شود زیرا تا وقت رسیدن تو به موضوع مذکور برای مأمورین دولت و ملت سرگردانی و پریشانی پیش نمیشود اگر رئیس صاحب یاد داشتی بدولت دهند بهتر است .

محمودی — قبلا بنده عرض نمودم که طرز کار در شورا های مالک مدنی چنین نیست که مثلا در يك شورا ی ششصد نفری همه وکلا فردا — فردا حرف بزنند — بلکه قبلا ریاست شورا تمام موضوعات اجنده را به وکلا خبر داده و پس از آن يك بار مواد اجنده در مجلس قرائت شده و وکلا نظریات و عقاید خود را یاد داشت کرده و به کمیسیون مربوطه میدهند — بار دوم پس از تدقیقات لازم و مشاوره با مشاوران حقوق همیشه موضوع مذکوره بشورا میاید بدون مباحثه قرائت شده و تصویب میشود چه قبلا نظریه وکلا ی مخالف و موافق را کمیسیون یاد داشت کرده — بمقیده من باید یکبار تمام فقرات مذکوره در مجلس قرائت شود و وکلا نظریات خود را یاد داشت سپرده شود (تأیید وکلا) .

محمد صدیق خان وکیل مشرقی — مسایل به کمیسیون ها برای تدقیق سپرده میشود ما نمیتوانیم بدون مذاکره بتصویب کمیسیون موافقت نمائیم زیرا ما بدون قرائت در خارج مجلس نمیتوانیم بگوئیم که چه چیز را تصویب بقیه در من .

مکاتیب وارده -

بمد القاب - برای اینکه عموم خلق به نشر مجنت -

جریده ملی انگار دلجسی داشته و بعضی از آنها هرروزه

درین مورد از من می پرسند خواستم جوابات موضوع

را برشته تحریر در آورده جهت آگاهی عامه برای نشر

در آن جریده ملی بشما تقدیم کنم ؟ هشت نور یعنی همان

روزیکه فیصله غیر قانونی مجلس وزرا (راجع شماره ۱۶

جریده انگار) از طرف ریاست مطبوعات بمن ابلاغ شد

تدریجاً تحریری علیحده برپاست مطبوعات عدم قناعت -

خوبش را بفیصله مجلس وزرا اظهار هم برای اینکه

در نشر جریده مصطلی مزید رخ نه دهد بکفر یا بیسرای

مدیریت مسئول جریده مصرفی نمودم محمد هاشم خان

میوند و آل رئیس مطبوعات تحریری اینجانب را متقاضی

تلقی کرد بخواهم گفتیم که درین مورد قناعتی وجود ندارد

چه من بحیث مدیر مسئول فیصله متذکره عدم قناعت -

اظهار و بحیث صاحب امتیاز مدیر مسئول را مصرفی نمودم

زیرا یک شخصیت حقیقی یا حقوقی در عین زمان بچند بین

و ضمیمه و منافعت حقوقی واقع شده میتواند هر قدر -

درین گفتار خود دلائل حقوقی و قانونی عرض کردم مگر

موثر واقع نشد و نوشته مرا بدون اینکه در قایل آن کدام

جوابی تحریر دارد رد نمود - بشما برین مجبور گردیده

جهت غوررسی در یکه عرضیه علیحده که بتاريخ ۹ ثور

به ع ص تو و محمد خان مصین صاحب دارالتحریر شاهی

تسلیم نمودم - بحضور اعلیحضرت هماهنگی عارض شد م

در اثنا تیکه عدالت و الطاف شاهانه را انتظار میکشیدم

روزنامه رسمی انیس در شماره ۴۶ منتشره روز یکشنبه ۲۲

ثور خود در ضمن توضیح در اطراف نشرات جرایده ملی وطن

و نداء خلق تذکر داده بود ؟ (جریده انگار توقیف)

نیست بلکه مدیر مسئول ندارد) لذا بنا بر تحریری فوق -

الذکر روزنامه رسمی انیس در یکه مکتوب نمبر ۴۶ تاریخ

۲۸ ثور شاغلی محمد طاهر خان خلیل را که از هر حیث

شایسته مدیریت مسئول جریده میباشد مدیریت مسئول

جریده انگار برپاست مطبوعات مصرفی نمودم - رئیس

صاحب مطبوعات بمد از آنکه مکتوب ما را ملا حظیه

نمود گفت ؟ (بسیار خوب موضوع را بمجلس محول میکنم)

بنده گفتیم که قبل برین برای سه جریده ملی بدون اینکه

مسئله بمجلس ارجاع گردد اجازه نشر داده شد و هم

بعضی اشخاص که میخواست امتیاز جریده را حاصل

کنند - بخیر اینکه موضوع در مجلس مطرح بحث قرار

گرفت بامشان جواب منفی داده شد ارجاع این -

موضوع بمجلس اصلاً موردی ندارد چه موضوعاتی در مجلس

مورد مذاکره قرار میگیرد که در اطراف آن در قانئون

تصویر حائقی موجود نباشد حال آنکه در مورد این مسایل

قانون مصوح موجود است - مگر باز هم رئیس صاحب در

ارجاع موضوع بمجلس اصرار داشت باز هم عرض کردم

که امور اداری باید با ساس و ترتیب های سرعت و سهولت

انجام یابد بقاء خواهشمند است بصورت فوری تشکیل

مجلس را امر فرموده موضوع را در آن تحت غور قرار داده

امری صادر فرمایند تا اضافه برین مصطلی واقع نشود - این

عرض من بقدیرفته نشود - خلاصه این که مکتوب صدرا لذکر

ما را بمد از چهارده روز یعنی بتاريخ ۱۱ جوزا جواب

داد در جوابیه تحریر نموده بود که بشاغلی محمد طاهر

خان خلیل بعضی مصادیق قانونی متوجه است و بملت

آن مجلس ریاست مطبوعات او شان را بحیث مدیر

مسئول قبول کرده نتوانست - چون در جوابیه مذکور

جمله مبهم و مجمل و مصادیق قانونی ذکر یافته بود

هیچ فهمیده نتوانستم که بشاغلی محمد طاهر خان

موصوف از شرایط قانونی که برای مدیر مسئول در قانون

مطبوعات تعیین گردیده است (نیمه افغانی - ۲۵ سال

عمر - عدم محرومیت از حقوق مدنی - بکار انداختن -

سر مایه داخلی و صلاحیت در فن صحافت) فاقد کدام

شرط یا شروع قانونی است لذا در یکه مکتوب ۴۸ / ۱۱

جوزا از ریاست مطبوعات توضیحات خواستم که بشاغلی خلیل

موصوف چه قسم مصادیق قانونی متوجه بوده است تا

در حین مصرفی مدیر یا مدیران مسئولیکه در آنجا مصرفی

میشوند مصادیق قانونی فوق مد نظر گرفته شود) جواب -

مکتوب ثانوی متن تا حال مواصلت نکرده است - این است

جوابات جریده مخابره مکروب مصادره انگار - حال

قانونین گرام قضاوت نمائند که جریده انگار توقیف است

با مدیر مسئول ندارد (فیهض محمد - ملا بکار)

نداء خلق - ما در مورد جریده انگار و کذا جریده باختر

خولاد مہمای خلق -

*** ستمگر و ستمکش ***

بہجہت در این جہان کاخ ستم برپا نشد

بی سبب در جور دست جور کشان وا نشد

بہجہت بازار عدل و داد - بی رونق نماد

بی سبب دوکان ظلم و جور - پر کا لا نشد

بہجہت میدان استبداد - پر وسعت نگشت

بی سبب شہر را ستمار - پر آوا نشد ..

x x x

تا ستمکش زیر بار - غارت و یغما نرفت

کار دزدان ستمگر - غارت و یغما نشد

تا ستمکش زیر تیغ ظلم - گردن خم نکود

خون او ہزم ستمگر را بی حمرا نشد

ناکسی چون نوم نری را - شمار خود نساخت

آلت دست گروہ بی سرو بی پا نشد

تا ہنرمند از مقام خوشنرخ ہر ثقافت

تکہ گاہ بی ہنر ما - مسند والا نشد

تا کہ صاحب خانہ از کالای خود غافل نشد

کار دزد خانگی - دزدیدن کالا نشد

ہر کہ در این باغ نیرو مند شد همچون چنار

پایمال این وان - چون سبزہ صحرائند

مشت زن را - مشت خور پرورد - زیراد جہان ..

مشت زن پیدا نشد تا مشت خور پیدا نشد

(ارسالی م . ن) _____ ابوالقاسم حالت

خلق و خلق

شاغلی (فاروق) (نہان) تقاضا دارند - پیش از ترک کلاہ

قرہ قلی - دریشی را کہ تقلید محض از فروگ است و ہر ملیت

ما تاثیر مستقیم دارد باید بگذاریم ..

آیا ما لباسی نداریم کہ نمایندہ ملیت افغان باشد ؟

نداخلق - علم و فن را ای جوان شوخ و شنگ

مہر مہاید نہ ملبوس فرنگ

شاغلی (عزیزی) در طی مضمونی تنقید را اصل اصلا حات -

عمومی خوانندہ - از ہر جمعی اظہار نفرت - تہدید و فشار

را ہر احساسات آزاد نکوہش و از رسیدن نداء خلق بگو شہا

خو شندہ

نداء خلق - گوہر اگر گوہر توو نالہ اگر نالہ ما ست

آنچہ البتہ بجائی نرسد فریاد ست

x x

xx شاغلی ہار محمد خان (پشتون) مہلو پسند : چرا
در عرض و طول تشکیلات وزارت صحیہ - یک شفاخانہ
(جدا مہیا) وجود ندارد ؟ باید این مرض تہـ
خود سرو ساری گذاشتہ شود ؟ .. از عرضہ بیمارہای
(جدا ہی) بہ ہمیشگاہ مخصص امواض جلدی کہ خیلی
دل شکاف است نیز تذکری نمودہ اند .

نداء خلق - دارو مدہ طبیب کہ در دست درد عشق

ماہہ نمیشویم و تو بد نام مہشوی

بہ احتیاط - رام خلق (ادارہ)

دنیالہ مکاتیب وارده -

(صدای ملت) و (حقیقت) و (اولوس) کہ امتیاز نشر
ان از طرف اشخاص خیر خواہ درخواست شدہ
است توجہ جدی شاغلی رئیس مطبوعات را آرزو و تطبیق و
احترام قانون مطبوعاتی را کہ چند ماہ قبل تصویب
نمودہ اند منتظر است زیرا در صورت عدم تطبیق آن
البتہ قانون کدام مفہومی ندارد .

خبرہای آژانس ششدرک : از خارج - ششمین -
جلسہ عمومی کلتوری و علمی یونسکو ہروز ۱۹ جون در -
پاريس انعقاد می یابد در جملہ نمایندگان از افغانستان
نیز یکی خواہد رفت . زعم تروریست ہای فدایان -
اسلام در ایران گرفتار گردیدہ کمیہ ملی ساختن
نفت بہ خوزستان حرکت کردہ و قضیہ مذکور بہر حال -
بحرانی خود رسیدہ است .

در داخل - آژانس ہدروک ما اطلاع میدہد کہ سید عزیز
شاگرد صنف سوم مکتب ابتدائہ میدان در اثر لٹ و کوب
جناب معلم صاحب وفات یافتہ است اناللہ ...
محمد کریم نامی در میدان وزارت داخلہ خود را افسردہ
است .. معلوم نیست اطفالیہ بداد شرسیدہ است و یا خیر ؟
اطلاعیہ مزید ما را در زمینہ منتظر باشد .

جہت واریس نرخہا در بازار اشخاص رسمی با وضع
انضباطی بگروہ پیوند برآمدہ اند کہ طبعا اہل بازار
اصل نرخ فروش را تہفیف و از ترس دہ را دو خواہند گفت ..
دل ما خوش ..

خبر چاشت - آژانس دلخک با رادیو تلیفون شخصی از
لندن اشعار میدارد کہ مرکز سکاتلیند یارد اطلاع گرفتہ
است دو سہ نفر اشخاص مسلح اسکا تلیندی متروند
در موقع مناسب بمقر ہو کنگہم هجوم آرند لہذا ترتیبات
انضباطی توسط پولیس در خم و پیچ قصر گرفتہ شدہ است .

توضیح

نظر بہ تقاضای بعضی دوستہا توضیح میگویم کہ ہندہ
دکتر عبد الرحمن محمودی در خانہ و مصانیہ خانہ
و ادارہ جویدہ تلیفونی ندارم و تلیفونی کہ در رہنمائی
بنام دکتر محمودی قید شدہ - سہوا بودہ و اصلا
بدانکہ محمود خان پنا کستانی مربوط است .

کرده ایم مثلاً قانون مطبوعات در سال گذشته تصویب شد ولی بنده بجواب استفسار او گفتم که من هیچ خبر ندارم - بعد یگنفر وکیل صاحب بمن گفت که قانون مطبوعات در شورای دوره ششم تصویب شده و کلاهی دوره هفتم نیز بدون قرائت آن را تصویب نمودند در حصه غله خریداری سال گذشته در شورا تصویب شده بود که وزارت مالیه بدون فیصله مجلس - نباید تخصیص غله را توزیع کند درین باره باید از وزارت مالیه شدیداً بازخواست شود - باید از کمیسیون نیز پرسیده شود که علت معطلی چیست زیرا اگر امسال نیز وقت فوت شود از کار ما هیچ خیر و بهبودی برای ملت حاصل نمیشود -

خسته وکیل مزار شریف - اولتر از همه قول رئیس صاحب را تأیید میکنم که ما باید از تجربه دنیا استفاده نمائیم ولی این قول را باید ما در همه امور خود مورد عمل قرار دهیم و باید بین آنکه مادیگر بار در باره آن تجربه کنیم آن را بکار بندیم مثلاً در مورد طرز اداره و قوانین عادلانه دنیا در فقراتی که توافق نظر کمیسیون و متخصصان موجود است قرار توضیح آقای نوا باید یک نفر از کمیسیون آن را توضیح داده و از مجلس بگذرد - در قسمت دوم قول آقای محمودی را تأیید میکنم که باید کمیسیون دیگری برای تدقیق آن ها تعیین شود *

غلام محمد خان غبار وکیل کابل - باید عرض کنم که به عقیده من در باره ضمایم قانون ضرورت مهاجرت است زیرا جریمان امور در مملکت ثابت میکند که با بقا نون ضرورت نداریم چه رسد بحواشی آن زیرا تا کنون قانون اساسی قطعی در مملکت تطبیق نشده مثلاً بیست سال است که قانون اساسی موجود است و دولت طرز اداره خود را سلطنت مشروطه اعلان کرده و در قانون اساسی بیگار ممنوع بوده و غله هم خلاف قانون است چه بدون تصویب شورا و قانون چیزی از ملت گرفته شده نمیتواند ولی ما میدانیم که شاه مشروطه را بملت اعطا کرده ولی کاپیتان نمیخواهد این حقوق را بملت بدهد و گویا همان مثل معروف است که شاه میبخشد و شاه قلی نمی - دو سال است که مسئله بیگار و غله خریداری موضوع بحث است و با آن که خلاف قانون است باز هم از طرف و کلا دو باره تأیید شد سال گذشته کمیسیون شورا شصت جلسه نموده ولی وزرای عضو کمیسیون صرف در ۱۲ جلسه حاضر گردیده و وقتی که نتیجه کمیسیون خوانده میشد عدم قناعت خود را اظهار نمودند سال گذشته آنها ۴۳ ملیون کسر بودجه نشان دادند ولی کمیسیون شورا ۱۱ ز مدارک مختلفه ۴۹ ملیون افزایش تهیه نشان داده و لیس وزرا در این موضوع قطعاً جوابی ندادند و صرفاً اکنون پس از مدتی قسمت مهم آن را برای ایزد معاش ما مورین تخصیص دادند اگر آن وقت بهما میگفتند ما مدارک دیگری تهیه نموده ایزد معاش را در ماه میزان وعده داده ولی اکنون آن را اعلان میکنند اما این ها قطعی حق ندارند که اکنون در حال حضور شورا این مسئله را خلاف قانون - بامضای قات شاهانه برسانند - بمقیده من کاپیتان به قانون و دیو کراسی اصلاً عقیده ندارند و نمیخواهند که

قانون در مملکت رواج یابد (تأیید تمام نمایندگان بشا شور و غوغا) وقتی که رایور در کمیسیون خوانده شد وزرا دلایلی نداشتند ولی خواهر کردند که نقل رایور بان ها داده شود ما هم باین کار موافقت نمودیم و روز چهارشنبه رایور ها بان ها داده شد و وعده - نموده بودند که روز شنبه ساعت ۲ آن را با نظریات خود بشورا بپسارند اما تا امروز تر سید پس در صورتیکه در یک مملکت قانون اساسی و تصویبات شورا قیمتی نداشته باشد ضمایم کوچک قانون هم ارزشی ندارد - مسائل مهم عبارت از مواد هفتگانه و قانون انتخابات است که برای آینده خیلی مهم میباشد - قضیه دیگر عبارت از قانون وظایف داخلی است که در کمیسیون ترتیب و تخصص قانون آن را دیده است برای این فقرات بخیال من تعیین کمیسیون جدید ضیاع وقت است باید فقرات مذکوره خوانده شود و اگر ناقص باشد اصلاح گردد (تأیید و کلا) *

رئیس - در بیانات آقای غبار که اکثر آن خارج موضوع است باید گفته شود که کاپیتان به کمیسیون قبل از این موضوع اطلاع داده است (اکثر و کلا عدم اطلاع خود را اظهار نمودند) *

الف - این که کاپیتان به کمیسیون اطلاع داده باشد که این مدارک را ما برای ایزد معاش تهیه دیده ایم بمقیده من چنین نیست زیرا دو سال قبل که کمیسیون مختلط تعیین شد بنده هم یکی از آنها بودم و چون برای مذاکره این موضوع بحضور صدر اعظم رفته بودیم آن ها گفتند که ما کسر بودجه را چگونه تا بین نمایندگان و ما مدارک را بانها نشان دادیم البته پس از آن صدر اعظم صاحب فرمود که ما این مدارک را برای ایزد معاش ما مورین ضرورت داریم ولی بنده گفته بودم که شورا باین موضوع مخصوصاً غله خریداری صلاح زیادی داشته و مدارک مذکور را برای تأمین کسر بودجه سنجیده اند - مسئله غله قرار فرموده رئیس صاحب باید در ماده اول اجنده قرار داده شود اما توزیع تخصیص برای غله بمقیده من خلاف تصویب شورا است و در مجلس گذشته بصورت قطع اکثریت فیصله شده بود که در سال آینده پس از قناعت شورا باید در این باره اقدامی کند ولی اکنون وزارت مالیه خلاف تصویب شورا امسال یکدوماه اولتر باین کار شروع نموده است پس باید جدا از وزارت مالیه پرسیده شود - قسمت دیگر مباحثه ما را جمع بخش قوانین است من بحیث یک وکیل شورا علاقه زیاد دارم که شئون شورایی حفظ شود و باید هر فرد ملت هم بشواریات شورا علاقه داشته باشد - تصویب شورا و قانون مملکت باید احترام شود و فرد هر وکیل شورا است که با صراحت لهجه از آن دفاع کند ولی اگر مثلاً ما تصویب کرده و باز خاموشی نشنیم و یا نمیتوانیم از تصویبات شورا پشتیبانی نمائیم پس به عقیده من در عین حال این شورا عدم آن بهتر است - پس موادی در قانون اساسی موجود است که از طرف

بینه موجوده شکسته و احترام نشده است و این مسئله نشان میدهد که قانون و تصویبات شورا در نزد آنها احترام ندارد. ما چندین بار در این مسئله صواب نموده ایم و میدانیم که با زحمات تصویبات شورا و قوانین از طرف وزرا احترام نمیشود (تائید و کلا) رئیس - باید داخل اجنده حرف زده شود.

بعد الا ول خان وکیل تالقان - بنده نظریه آقای الف و غبار را تائید ولی اینکه رئیس صاحب میفرماید خلاف اجنده نباید حرف زد - بعقیده من ریاست باید مهم و اهم را از هم فرق کند و قتی که در مملکت - قانون اساسی احترام نمیشود پس بحث در مورد ضمیمه قانون بی سود است آقای محمد انور خان وکیل بگرامی میفرمودند که تخصیص غله کی توزیع شده و شاید در مناطقی کم سمرگدام هم گرفته شده باشد - ولی این امر خلاف قانون و تمندی بر خلاف تصویب شورا است - در حصه بیگار و تصویب و کلا هیچ ضرورتی نداشته زیرا ریاست صریحا خلاف قانون اساسی است - کذا غله خریداری نیز صریحا خلاف ماده ۲۶ قانون اساسی است زیرا ماده مذکوره تصریح میکند که هیچ چیز خلاف قانون از هیچ کس گرفته نمیشود ما در فروعات قانون حرف میزنیم ولی در مورد ماده ۸۰ قانون اساسی و تصویبات شورا حرف نمیزنیم و زرائع که در ۲۰ سال کار کرده اند هیچ خدمتی بمملکت نکرده - کدام معدنی را انکشیده و کدام پلانی را که به نفع ملت باشد عملی نکرده اند اکنون - معاشر هم بدو شملت تحمیل و خلاف ماده ۲۱ قانون اساسی باز غله را از خلق میگیرند - اساسا دولت به تصویبات شورا قیمتی نمیدهد مثلا سال گذشته مالدار خصوص مهر حیدر خان حسینی (وزیر اقتصاد موجوده) تصویب کرده بودیم که در اثر اعمالش در وزارت مالیه بدین معنی آن عالی سپرده شود ولی این شخص مظنون در نزد وکلای ملت و قانون ارتقاء کرده و تمام مقدار ملک بدست او سپرده شده است باید وزرا - رای عدم اعتماد داده شود و تصویب شورا عملی شود رئیس صاحب باید مراقبت نمایند که اینها از اقدامات خود یعنی توزیع تخصیص غله خود داری نمائند و نه هنگامه در ملت تولید خواهد شد (تائید اکثریت و کلا) با کلمات درست است - (صحیح است) *

محمد کریم خان نریم وکیل اند خوی - عرض میکنم که قرار تشریحات وکلای محترم بحث ما در اطراف جزئیات است زیرا حقیقت است که نه تنها صد فیصد بلکه در فیصد دو صد تطبیق قانون قطعا در مملکت وجود نداشته و قانون اساسی تطبیق نمیشود - بنده گفته های آقای الف را تائید میکنم ولی وزرا طوریکه لازم است بقانون یا بنده نداشتند و در حالیکه سه ماه از سال گذشته است خلاف قانون سه ماه اولتر تزیید معاش را اکنون اقلان و در قسمت تزییدات هم یک حرکت غیر عادلانه مشاهده میشود مثلا از صاحبان عسکری صد فیصد و از مومنین ملکی فیصد ۲۵ ایزاد معاش

را تعیین نموده و گویا دولت رسماً مدرك مجهول و او تشنه را برای مامورین تائید میکند و در حالیکه شورا دائر است این مسئله را کسی بشورانی او رد گویا در حقیقت بحث ما در اطراف این مسائل میسرود است زیرا هیچ کس بداد مردم نمیرسد و طوریکه ثابت شده است يك نفر در اثر عدم شنیدن عرض خود را در وزارت داخله یا منظور بود و سوار قلمبندیل سوزا نموده است پس در اطراف این موضوع مباحثه لازم نیست *

وکیل غور بند - اول توجه رئیس صاحب را باین موضوع معطوف میکنم که کمیسیون برای کسب بودجه ۴۹ ملیون افغانستانی از مدارك مختلفه نشان داده ولی با آنکه بنده درین کمیسیون عضو نموده ام - ولی یکروز بحیث مسامع خودم از نمایندگان دولت شنیدم که آنها میگفتند که این مدارك جنبه مثبت و عملی ندارد اکنون چطور است که آنها قانع شده و مدارك مذکوره را مثبت و عملی دانسته اند - من میگویم که ما از قدرت خود احوال میکنیم ما باید فوراً برزرا رای عدم اعتماد بدهیم - (تائید و کلا) در قسمت اجنده در صورتیکه مسایل مهم موجود است که باید مطرح مقادیر شوند باید بر رئیس صاحب گفته شود که آن مسایل را مثل غله خریداری و یا قانون انتخابات و یا قانون وظائف داخلی شورا میلی را فوراً با جنده میآورند و الا وقت ضایع کردن است و روز سه شنبه مسایل مذکوره در اجنده گرفته شود *

محمودی - بنده فرموده وکیل صاحب غور بند را تائید میکنم که ما در اقتدار خود احوال میکنیم - ما از دوسال باینطرف در مورد حقوق شورا و اینکه وکلا حق دارند خودشان يك کابینه مسئول در نزد شورا را تشکیل نمائند بسیار حرف زده ایم ولی انوقت حضرات وکلا نظر باینکه ما را خلاف حکومت تلقی میکردند و بعضی وکلا جدا بان مخالفت میکردند اما تا زمانیکه اساس قانون اساسی (ماده ۷۶) يك کابینه مسئول در مقابل شورا تشکیل نشده و وزرا - احساس نمائند که آنها در مقابل ملت مسئول اند هیچ کاری از شورا ساخته نیست ما باید طوریکه در جلسه گذشته بنده عرض کرده بودم فوراً رای عدم اعتماد را - نسبت به کابینه تصویب و این کار را علی ساریم زیرا برای يك وکیل با شرف تنگ است که در شورائی عضویت داشته باشد که وزرا قانون اساسی و تصویبات شورا را احترام نکنند (هیجان و تائید عمومی و کلا) *

خسته - چون این موضوع زیر بحث آمد بنده عرض میکنم که وزرا اساساً میل ندارند که تصویبات شورا را احترام نمایند - اگر تحقیق شود در سالهای گذشته وزرا - ما لیه چند ماه بعد تر ازین تاریخ تخصیص غله را توزیع نمینمودند اما اکنون که وزیر مالیه موجوده خلاف تصویب شورا اکنون تخصیص را توزیع کرده علتی بجز مخالفت با تصویب شورا ندارد - در بسیار گداهها گداههای دوساله موجود بوده و آنرا متهم خورده و حتی قسمتی را به بازار هم عرضه کرده اند - پس اگر وزیر موجوده مالیه عقر میآورد که او نمیتواند چند ماه بعد تخصیص غله (بقیه در آتی)